

Building Holland Awards, jury rapport

Opgesteld door prof.dr.ir. Mick Eekhout,
hoogleraar productontwikkeling TU Delft,
voorzitter van de 3 jury's
in overleg met de juryleden tot stand gekomen.

1. De Bouwinnovatieprijs is verdeeld en toegekend voor 3 categorieën:
 - BouwRAI
 - Gebouwtechniek
 - Urban design.
2. Er werden in totaal 39 producten ingediend.
3. De juryvoorwaarden maken melding van de volgende jurycriteria
 - Een nieuw product of dienst; een duidelijk verbeterde vernieuwing van een bestaand product of dienst;
 - Marktbenadering
 - Bruikbaarheid
 - Toepasbaarheid
 - Duurzaamheid.
4. Een aantal producten werden verwisseld van categorie. De jury was van mening dat eerst een heldere rubricering diende te geschieden alvorens de jurering plaats vond:
 - Marvin ging uit de categorie BouwRAI naar gebouwtechniek;
 - Daas Duecobrick ging van Gebouwtechniek naar BouwRAI;
 - Greenface ging van Urban Design naar BouwRAI.

5. Innovatiekwaliteit van de inzendingen:

Rond 40 producten werden ingediend die beoordeeld werden op nieuwheid of graad van vernieuwing. Net als 2 jaar geleden bij de Innovatieprijs van de vorige BouwRAI is het opvallend dat er nauwelijks revolutionair nieuwe producten op de markt zijn gebracht. De enige uitzondering wordt gevormd door 'Sutu', een wand van televisieschermen waartegen de jeugd een balletje aan kan schoppen. Nooit gezien, nooit aan gedacht, er is twijfel aan de marktacceptatie, maar het product werd wel gezien als verrassend en 'doelmatig', vooral in de letterlijke zin.

Maar verder zijn er veel incrementele verbeteringen: kleine verbeteringen, kleine stapjes voorwaarts. Over dat incrementele dat in de ogen van de academische productontwikkeling slechts een bescheiden graad van innovatie inhoudt, is verder gefilosofeerd tijdens de jurering. Incrementeel is met kleine stapjes vooruit gaan. Maar kan het ook anders? Stelt U zich voor dat er 40 revolutionair nieuwe producten op de markt zouden zijn gekomen. En 2 jaar later weer. Dan zou na 4 jaar de markt er geheel anders uit zien. Veel standhouders zouden thuis blijven! Er zou een ander probleem ontstaan. Heel waarschijnlijk zou de bouw al die nieuwe uitvindingen moeilijk kunnen accepteren. Want de laagdrempeligheid van de bouw zou ervoor zorgen dat bestaande producten en uitvoeringen steeds weer goedkoper bleken en toch zouden worden uitgevoerd. Dus bijvoorbeeld de Sutu, de wand met de tv schermen, zou vervangen worden door vloestofdial's die ook spetteren als men er met een bal tegen schiet en dat

zou ook spontane kleurvlekken geven. Conclusie: incrementeel innoveren is beter te managen en naar de markt te brengen dan het revolutionair innoveren, dat ontwerpers op het netvlies hebben.

6. In de categorie BouwRAI werden de volgende producten genomineerd:
 - Bloxa Domus bouwblok van Bloxa Domus bv;
 - Daas Dueco Brick van Daas Baksteen Zeddam bv;
 - Hubbel van BUKO Bouwsystemen bv.
7. In de categorie Gebouwtechniek werden genomineerd:
 - Passiefhuistoestel van Brink Climate System bv;
 - Marvin van KiesGroenLicht bv;
 - Omnia GreenGain van Villeroy & Boch, Badkamer & Wellness.
8. In de categorie Urban Design gingen de nominaties naar:
 - InfraCore Inside van FiberCore Europe bv;
 - Belpasso Premio van Metten Stein+Design GmbH / bv;
 - Sutu van Yalp bv.
9. Als volgt worden de nominaties becommentarieerd, per categorie en daarna wordt de winnaar per categorie bekend gemaakt

BouwRAI:

10. Bloxa Domus: Dit product is in feite een soort houten 'Lego' systeem, waarbij de holle houten blokken na het afstapelen gevuld kunnen worden met herbruikbaar isolatiemateriaal. De blokken zijn geprefabriceerd van plaatmateriaal en houten verbindingklossen. Er zullen veel afwijkingen zijn. De blokken worden vanuit een gecodeerde tekening met de hand in elkaar gestapeld. De conische verbindingen zorgen ervoor dat er geen spijkeren, nagelen, schroeven of lijmen noodzakelijk is om de gestapelde blokken tot een eenheid te maken. Voor de natte Nederlandse markt is dit een systeem voor binnenwanden, maar verdient er ook nog een buitengevel omheen gebouwd te worden. In Duitsland zou het waarschijnlijk van een isolatiestucwerk voorzien worden.
11. Daas Dueco Brick: Een vernieuwing ten opzichte van baksteengevels. De keramische elementen hebben een afwijkende maat ten opzichte van bakstenen, : slechts 70 mm dik in plaats van 100mm, en 300, 400 en 500 mm lang in plaats van 210mm. Een buitengevelmateriaal van keramiek dat gemetseld, verlijmd, gestapeld of los gelegd kan worden op een frame. Voor de hoeken zijn speciale oplossingen bedacht, met neggen van 100 mm diep. Het resultaat is een ceramische systeem dat veel materiaal bespaart en daardoor dus heel efficiënt is, ecologische als verbetering scoort en toch een robuust ceramisch uiterlijk heeft, terwijl het door de belijning en reliëfs in het oppervlak er uitzien als gelaagd natuursteen. Metselen wordt montagewerk.
12. Hubbel: Een gemakkelijk plaatsbaar en verplaatsbaar kant en klare wooncel die achter in de tuin, aan het huis of bovenop het platte dak kan worden geplaatst en waarvoor geen vergunning nodig is, sinds de bouwvoorschriften de beperking door het aanvragen van bouwvergunningen van dergelijke gebouwde ruimten hebben losgelaten. De Hubbel is er in vele uitvoeringen en maten. Eenvoudig met een kraan vanaf de vrachtwagen te plaatsen. De kosten zijn overzichtelijk en geheel van

tevoren op te vragen. Er is huur, lease of koop mogelijk. Bovendien is er een soort terugkoop garantiefilosofie.

13. De BouwRAI Innovatieprijs gaat naar HUBBEL: de motivatie van de jury is dat sinds het wegvallen van het welstandregime en de bouwvergunningen er duidelijke mogelijkheden zijn gekomen voor dit soort geprefabriceerde behuizingen. In dit geval staat de architectonische zorg als borg voor een goede kwaliteit, vaak beter dan de bestaande gebouwen. Er is een inpassing in veel situaties, het gemak van installeren per kraan en een terugkoop financiering. Dit alles zorgt voor een flexibilisering van woon- en werkbehuizingen in de privé sfeer.

Gebouwtechniek

14. Het passiefhuistoestel van Brink is een installatie die voor woonhuizen het verwarmen en het ventileren van de ruimte met de aanmaak van warmwater combineert in een geïntegreerd toestel. Dit ligt in het verlengde van de bekende producten van Brink, maar nu is nog meer naar duurzaamheid gekeken. Want er zijn ook zonnecollectoren aangesloten die warmwater via een voorraadvat produceert ten behoeve van warmwater en ruimteverwarming. Deze combinatie ligt weliswaar in de lijn der ontwikkelingen, maar is ook zeer state of the art.
15. Marvin: De woonhuisinstallaties zullen in de toekomst in aantallen en intensiteit toenemen. Er is een beweging naar integratie. Dat wordt allemaal uitgedokterd door ingenieurs. Hoe gaan de bewoners ermee om? Veel mensen snappen de werkingwijze en de aansturing van apparaten niet. De probleem tussen de mens en de sturing wordt wel de mens-machine interface genoemd. Industrieel ontwerpers worstelen daarmee. Hier treedt de psychologie van de gebruiker meer op de voorgrond dan de helderheid van het sturingsapparaat. Marvin is daarop gedoken en heeft een centraal apparaat ontwikkeld dat de sturing van complexe combinaties van apparaten overzichtelijk maakt.
16. Omnia GreenGain: Dit is een toevoeging aan een toiletinstallatie waarbij een wandcloset het waterverbruik aanzienlijk beperkt: met elke spoelgang wordt slechts 3,5 liter water verbruikt in plaats van 6 liter. Het apparaat is complexer geworden dan haar bekende voorgangers, maar op dezelfde wijze als een prefab apparaat te installeren. Het closet is verder wel prijzig door haar complexiteit geworden, maar zal haar ingang in het topsegment van de markt wel vinden en bij duurzaamheidskopers.
17. De Gebouwtechniekprijs gaat naar Marvin: De jury waardeert dat de overstap van ingenieurskunde naar bedieningsgemak gemaakt wordt in een nieuw Nederlands product waarbij de techniek wordt overvleugeld door het socio/psychologische gemak voor de gebruiker. Als het ware spelenderwijs wordt de gebruiker uitgedaagd om zuinigheid bij het gebruik van installaties te betrachten. Daarbij wordt op een speelse en uitdagende wijze een gedragsverandering van de gebruiker bewerkstelligd. Met grote overtuiging is Marvin koploper in de innovatie van de aangeboden gebouwtechniek producten.

Urban Design

18. Infracore Inside: Dit is een constructief systeem van composieten in de vorm van profielen om bruggen mee te bouwen. Het wordt in Nederland geïmporteerd om onderhoudsvriendelijke bruggen mee te bouwen. Het ontwerp is niet opzienbarend: eenzelfde detaillering als stalen bruggen en betonnen

brugdekken, maar in dit geval is het materiaal composiet dat nauwelijks onderhoud behoeft. In Nederland met zijn ontelbare bruggen voor zwaar- en lichtbelaste doelen, is het onderhoud een item. Dat blijkt door de vele bruggen uit de jaren 60 en 70 die langzamerhand groot onderhoud vergen. Een bestaande brug kan gemakkelijk worden vervangen door een composiet opvolger. De vormgeving maakt de jury niet zo enthousiast. Op de volgende beurs zou de jury graag een eigentijds of futuristisch ontwerp met deze profielen willen zien. Misschien een ontwerpwedstrijd?

19. Belpasso premio: Deze staatsteen heeft een zeer gladde toplaag, is onder hoge druk geperst en heeft daardoor bijna een natuursteenachtig uiterlijk. Het is een steen die duidelijk ontwikkeld is om schoon te blijven, zelfs kauwgumvlekken kunnen er gemakkelijk worden verwijderd. Het product is echter vrij prijzig, hetgeen de verspreiding zal beperken tot winkelcentra.
20. Sututu: Deze inzending betreft een interactieve voetbalmuur die bestaat uit 16 schermen, met de aansturing van 17 computers erachter en veel elektronica, maar met het effect dat de jeugd kan ballen tegen deze installatie als een muur, waarbij elke aanraking van de bal een visueel effect heeft. Voetballen was leuk en wordt nu ook interessanter! De jeugd wordt uitgedaagd in beweging te komen. En zeer originele vinding en verdere ontwikkeling, die maar 2 nadelen heeft: haar kwetsbaarheid en haar prijs.
21. De jury heeft gemeend de Urban Designprijs toe te kennen aan Sututu: Vanwege het bijzonder originele karakter van de vinding. Televisiekijkers worden weer de straat op getrokken, komen in beweging en praten mogelijk met elkaar over de dingen die zij zien. De jury hoopt door deze prijs een duwtje in de rug van mogelijke gebruikers te geven het product aan te schaffen en hoopt tevens de uitvinders te stimuleren een meer robuuste variant te bedenken.

Mick Eekhout, juryvoorzitter